

загальної культури так і на процес формування культури праці учнів, оскільки остання є складовою загальної культури людини та пов'язана з сукупністю сформованих у неї знань, смаків, здібностей, переконань, досвіду, умінь застосовувати їх на практиці.

Формування культури праці учнів в умовах сучасної школи багато у чому залежить від правильного підходу до організації навчально-виховної роботи, в тому числі і позакласної.

Гурткова робота художньо-естетичного напрямку створює сприятливі умови для оволодіння учнями такими елементами культури праці, як уміння планувати роботу, добирати матеріали, інструменти, правильно готувати робоче місце і утримувати його в порядку, раціонально організовувати трудову діяльність, знаходити оптимальні варіанти виконання трудових завдань, визначати технологічну послідовність виготовлення виробів та дотримуватись її, слідкувати за результатами праці на всіх етапах виконання трудового завдання, враховувати проміжні результати трудової діяльності, усувати дефекти, контролювати якість і оцінювати свою працю, працювати в колективі тощо.

Функціональні можливості культури розкривають широке коло проблем пов'язаних з процесом оволодіння особистістю культурою праці. Даний вид культури охоплює такі функції: інформаційна, пізнавальна, духовна, нормативна, адаптаційна, комунікативна, виховна, творча, економічна, організаційна, гуманістична й світоглядна. Всі вони рівнозначні і відповідають за дію всієї системи культури праці учня у процесі трудової підготовки.

Отже, постійне прагнення дитини до пізнання світу та її потяг до діяльності створюють сприятливі умови для формування у неї високого рівня культури праці.

Список використаної літератури

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво / Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкович. – Львів: Світ, 1992. – 272 с.
2. Кузьменко Ю.В. Структура культури праці учнів / Ю.В. Кузьменко// Щоквартальний науково-педагогічний та економічний журнал Дрогобицького державного педагогічного університету. Молодь і ринок. - № 1 (16). – 2006. – С. 52-57.
3. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – Харків: Харк. Держ. Пед. Ун-т ім. Г.С.Сковород, 2012. – 400 с.
4. Слюсаренко Н.В., Кузьменко Ю.В. Формування культури праці учнів основної школи: Методичні рекомендації / Н. В. Слюсаренко, Ю. В. Кузьменко. – Херсон: Айлант, 2005. – 48 с.
5. Тхоржевський Д.О. Методика трудового навчання / Д. О. Тхоржевський. – К.: РННЦ „ДІНІТ”, 2010. – Частина І: Теорія трудового навчання. – 242 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОХОРОНИ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*Литвин І. В.
м. Полтава*

Анотація. У статті описані особливості охорони праці неповнолітніх в Україні, описані причини поширення дитячої праці, подано статті законів, що регулюють працю неповнолітніх.

Ключові слова: неповнолітні, праця, охорона праці, закон про охорону праці.

Актуальність теми полягає в тому, що на ринку праці молодь – категорія незліченна. Її готовність до виробничої праці є актуально принциповою складовою вдалого фінансового прогресу суспільства в майбутньому. Значимість цього ресурсу неухильно зростає. В той же час, ті, кому, крім юності і амбітності, в головному, немає, що запропонувати роботодавцю, відчувають гостру необхідність в особливій увазі з боку муніципальних і суспільних структур.

Взагалі, охорона праці – це система забезпечення безпеки життя і здоров'я працівників у процесі трудової діяльності, що включає правові, соціально-економічні, організаційно-технічні, санітарно-гігієнічні, лікувально-профілактичні, реабілітаційні та інші заходи, що формують організаційно-правовий механізм реалізації конституційного права громадян на працю в умовах, що відповідають вимогам безпеки та гігієни [1].

Соціальне становище молоді дає можливість передбачити майбутнє суспільства. Тому трудношам молоді держава приділяє істотну увагу, також і засобами регулювання її законодавчого статусу. Обставини праці людей, що не досягли повноліття, на виробництві, тобто осіб, які не досягли вісімнадцяти років, зобов'язані відрізнятися від критеріїв праці дорослих працюючих. Це пояснюється як фізіологічними рисами організму неповнолітніх, який лише формується, так і відсутністю у більшості частини з них відповідної професії і спеціальності. Якраз ці умови і визначали відмінність правового регулювання їх праці, але за загальним правилом на неповнолітніх цілком поширюється законодавство про працю, а їх права щодо трудового контракту дорівнюють правам дорослих працюючих. Водночас у галузі охорони праці, робочого часу, відпусток і деяких інших критеріїв праці їм даються пільги.

Незважаючи на те, що дитяча праця засуджується міжнародним співтовариством, а також на те, що в багатьох державах дитяча праця заборонена законом, вона продовжує існувати. Причина поширення дитячої праці:

- економічні відмінності, що виникають між суб'єктами в суспільстві;
- мінімальний дохід в сім'ї
- громадська думка;
- місцеві традиції та звичаї;
- в рідких випадках недостатній розвиток системи освіти;
- мотиви самої сім'ї.[2]

Згідно статті 188 КЗпП не допускається прийняття на роботу осіб молодше 16 років, але існують певні винятки з цього загального правила. Адже чимало і таких молодих людей, які, навчаючись у загальноосвітніх закладах, освітніх установах початкової та середньої професійної освіти, хочуть працювати у вільний від навчання час. З урахуванням даних чинників трудовим законодавством у ч. 2 ст. 188 КЗпП передбачено, що з письмової згоди одного з батьків трудовий договір може бути укладений з особою, яка досягла 15 років, для виконання легкої роботи, яка:

- 1) не є шкідливою для її здоров'я і розвитку;
- 2) не завдає шкоди відвідуваності загальноосвітньої школи і в цілому процесу навчання .

Праця осіб у віці до 18 років на роботах з шкідливими або небезпечними умовами праці, на підземних роботах, а також на роботах, виконання яких може завдати шкоди їх здоров'ю та моральному розвитку (гральний бізнес, робота в нічних барах і клубах, виробництво, перевезення і торгівля спиртними напоями, тютюновими виробами, наркотичними та іншими токсичними препаратами) заборонена. Це чітко визначено у статті 190 Кодексу законів про працю.

Для охорони здоров'я неповнолітніх під час здійснення ними трудової діяльності

законодавець передбачив обов'язкові медичні огляди до досягнення працівниками 18 років. Медичні огляди необхідні для забезпечення безпечних умов праці та попередження професійних захворювань. При встановленні факту, що робота негативно впливає на здоров'я неповнолітнього, він негайно звільняється з цієї роботи і переводиться на більш неважку роботу (ч.1 ст.114 КЗпП).

Також трудовим законодавством чітко встановлено межі робочого часу неповнолітніх. Для працівників віком від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) – 24 години на тиждень. Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої для осіб відповідного віку.

Неповнолітнім працівникам щорічні відпустки надаються у зручний для них час. Щорічні відпустки неповнолітнім працівникам повної тривалості у перший рік роботи надаються за їх заявою до настання шестимісячного терміну безперервної роботи на даному підприємстві, в установі, організації.

Забороняється будь-яким способом обмежувати права неповнолітнього працівника вільно розпоряджатися своєю зарплатою.

На підставі викладеного, зазначимо, власне що неповнолітня працююча молодь – це особлива група населення, яка виділяється від інших віком, правовим становищем, наявністю додаткових трудових пільг та застав, наданих їй державою під час виконання трудової роботи з урахуванням віку, стану самопочуття і критерій праці.

Головна мета держави – за допомогою законодавства про охорону праці неповнолітніх захищати дітей і підлітків від психологічних і фізичних перевантажень і від загроз на робочому місці.

Список використаної літератури

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28.06.1996 р., №254к/96 – ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. - №30. – Ст. 141
2. Левицкая Л.В. Ребенок и право/ Л.В. Левицкая. – 2010. – № 2.
3. Кодекс законів про працю України // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1971
4. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р., №2694 – XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В ШКОЛІ

*Сохатюк Н.О.
м. Полтава*

Навколишній світ сповнений великою масою небезпек, які підстерігають нас всюди, у громадських місцях, на відпочинку. Людство протягом своєї історії нагромадило досвід виходу з небезпечних ситуацій і почало передавати ці знання молодшим поколінням. Спочатку ці знання передавались від батьків до дітей в усній формі та разом із зміною часів зміни зазнали й шляхи передачі інформації. Сьогодні батьки також розповідають дітям, що є небезпечним для їхнього життя, але також виникла дисципліна, яка викладається і в школах, основи безпеки життєдіяльності(ОБЖ). На сьогодні в кожній школі учні вивчають основи безпеки життєдіяльності, адже завжди серед пріоритетних завдань школи є створити безпечні умови для життєдіяльності учнів та навчити цьому їх.

Мета даної статті розглянути методики викладання безпеки життєдіяльності в школі. Як використовують різні підходи до викладання в різних вікових групах, щоб